

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු කඩිනමින් ගොවි ජනතාව අතරට ලබාදීමේ අත්වැලකි

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රකාශනයකි

තාක්ෂණික පත්‍රිකා අංක 04 - 2022 ජනවාරි

වී වගාවේ පළිබෝධකයන් වන වෙල්මීයා ආකාර දෙකකින් ගොවියාගේ ජීවිතයට බලපෑමක් ඇතිකරන බව පෙනේ. එකක් වන්නේ ලපටි ගොයම කා දැමීමයි. අනෙක් භාණිය සිදුකරන්නේ මී උණ වැනි මාරාන්තික රෝග ආසාදනය කරමිනි. මීයා තුළ වෙසෙන 'ලෙප්ටොස්පිරා' (*Leptospira*) නමැති බැක්ටීරියාව උන්ගේ මුත්‍රා සමග පිටවී මිනිස් රුධිරය හා මුසුවීමට වැඩි හැකියාවක් කුඹුරු පරිසරය තුළ තිබේ. මීයන්ගේ වකුගඩු තුළ පමණක් නොව ගවයින්, එළුවන්, උරුන්, බල්ලන් වැනි සතුන් තුළ පවා ජීවත්වෙන මෙම බැක්ටීරියාව මගින් එම සතුන්ට භාණියක් සිදුකරන්නේ නැත. එහෙත් මුත්‍රා සමග පිටවී පරිසරයට එකතුවෙන බැක්ටීරියාව, සමෙහි වූ තුවාලයක් හෝ මුඛයේ ශ්ලේෂ්මල පටල වැනි සංවේදී ස්ථානයක් හරහා හෝ මිනිස් සිරුර තුළට ඇතුල්වුවහොත් නම් ප්‍රතිපලය අන්තරාදායක වේ. රෝගයෙහි විද්‍යාත්මක නම ලෙප්ටොස්පිරොසිස් (*Leptospirosis*) ය. කුඹුරේ මීයන් වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ අසම්පූර්ණව කෙරෙන මූලික බිම් සැකසීම බව පවසන්නේ බතලගොඩ වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ කෘෂි විද්‍යාඥ, සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ එස්.ආර්. සරත්චන්ද්‍ර මහතාය.

“මූලික බිම් සැකසීම තමයි මෙතනදී ප්‍රධාන වශයෙන් වැදගත් වෙන්නේ. ඒ ටික හරියට කෙරුනොත් කුඹුර කළමනාකරණය කිරීමේදී ඉදිරියට ලොකු සම්පත් ඉතිරියක්ද වෙනවා. වල් මර්දනය පහසුවීම, රෝග හා පළිබෝධ හානි අවමවීම, ජල පාරිභෝජනය විධිමත් වීම මේ අතරින් කීපයක් පමණයි. ඒ මත ගොයම හොඳට හැදිලා අස්වැන්නත් වැඩිවෙනවා.

පැරණි ගොවියා බිම් සැකසීමට වැඩි කාලයක් ගතකෙරුවා. දැන් වගේ හදිස්සියක් ඒ කාලේ තිබුණේ නෑ. කලට වෙලාවට වැසි වැටුණා. දැන් කාලගුණයත් අවිනිශ්චිතයි. ඒ නිසා හැමෝම

වැඩකරන්නේ හදිස්සියකින්. වැටෙන සුළු වැස්සෙන් හෝ කිරලා මැනලා වගේ දෙන මූලික වතුර මුරයෙන් බිම් සැකසීම ඉවර කිරීම තමයි ගොවියා දැන් උත්සාහ දරන්නේ. වල්පැලෑටි වලට, ගොයමට හානිකර කෘමීන්ට විතරක් නෙවෙයි වෙල් මියන්ටත් ගොවියාගේ මේ හදිස්සියෙන් සැලසෙන්නේ වාසියක්"

අපගේ තත්වය මෙසේ වුවත් වියටිනාමය වැනි රටවල කුඹුරේ වෙසෙන මියන් විසින් ගොවියාට අතිරේක ආදායමක්ද සපයාදෙයි. එම රටේ නම් වෙල් මියන් වනාහී කුඹුරෙන් ලැබෙන තවත් අස්වැන්න ප්‍රභේදයකි. හෝවිමිං සිටි නමැති එහි අගනුවර පවා ඇතැම් සුපිරි අවන්හල් කෑම වට්ටෝරුවල විවිධ ආකාරයට පිළියෙළ කල මියන් දිසි පිටින් අලෙවියට තබා ඇත්තේය. ඒ නිසාම මියන් අල්ලා නගරයට අලෙවිකිරීම එරට ග්‍රාමීය ගොවියාට අතිරේක ආදායම් මාර්ගයක්ද වේ.

රට රටවල එවන් ආහාර විෂමතා තිබියදී අප සතු ජනප්‍රිය වී ප්‍රභේදයන් සම්බන්ධයෙන් වෙල්මියාගේ ඇති ප්‍රතිචාරය කෙබඳුවේදැයි සොයා බලන්නටද සරත්චන්ද්‍ර මහතා පර්යේෂණ පවත්වා තිබේ. වෙල්මියන් තුල වී ප්‍රභේදයන්ට ඇති රුචිකත්වයේ යම් විෂමතාවයක් තිබෙන්නේනම් ඒ හරහා පළිබෝධ පාලනයේ ඉදිරි පියවරක් තබන්නට හැකියාවක් ඇති බවටද ඔහු තුල විශ්වාසයක් තිබුණි. මෙය අලුත් මූලධර්මයක් නොවේ. බෝගයක ප්‍රතිරෝධී මාදිලි හරහා රෝග හා පළිබෝධ පාලනය වනාහී ජෛව පළිබෝධ කළමනාකරණයේ සවිමන් පියවරක් බවට පත්වී මේ වනවිට සැහෙන කලක් ඉක්මගොසින්නය. හරිත ගොවිතැනක් වෙතට පරිවර්තනය වෙමින් තිබෙන මේ අවධියේදී මියන් මගහැරීමේ මෙවන් පිලිවෙත් සොයායාමට කෘෂි විද්වතුන් පියවර ගැනීමද අගයකල යුත්තකි.

"මෙම දත්තයන් රැස්කිරීමට තමයි අපි බතලගොඩදී පර්යේෂණයක් කෙරුවේ. ලංකාවේ ජනප්‍රිය වී ප්‍රභේද 15 ක් අපි ආරක්ෂිත ගෘහයක් තුල ලොකු බඳුන් භාවිතා කර වගා කෙරුව. ජීදිලා සතියකට පස්සේ අපි වෙල්මියන් 50 දෙනෙක් ගෘහය තුලට දැමීමා. දින 3, 5 සහ 7 යන කාල අවසානයේදී මියන්ගේ හානිය කෙතරම්ද කියලා අපි වාර්තා තබාගත්තා. සරල නිරීක්ෂණයක් පමණක් නෙවෙයි, සංඛ්‍යානමය ගණනය කිරීමක් පවා සිදුකරලා සොයාබැලුවා විද්‍යාත්මකව සැලකිය හැකි තරමේ සත්‍ය හානියක් සිදුවූ වී ප්‍රභේද තිබේනම් ඒ මොනවාද කියලා"

වෙල්මියන් කෑමට රුචි වී ප්‍රභේද මොනවාදැයි සොයාගිය පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය පිළිබඳව සරත්චන්ද්‍ර මහතා පැවසුවේ එබන්දකි. ඔහු බලාපොරොත්තු වූ ආකාරයට ඇතැම් වී ප්‍රභේදයන්ට වෙල්මියා වැඩිපුර කෑමහි බව සනාථ වී තිබේ. බී.පී 403 ප්‍රභේදයට සිදුව ඇති හානිය පර්යේෂණය පැවැත්වූ කන්න දෙක තුලදීම උපරිම විය. ප්‍රමාණයෙන් එය 85% ක

හානියකි. ඊළඟට 50% ක හානියක් වාර්තා කර තිබුණේ බී.ඩබ්ලිව්. 367 නමින් හඳුන්වන බෝඹුවල පර්යේෂණායතනයෙන් නිර්දේශ කල ප්‍රභේදයකි. අනතුරුව සිටියේ 49% ක හානියක් පෙන්වූ බී.පී. 379-2 ය. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ හානියක් පෙන්වූ වී ප්‍රභේද වන්නේ බී.පී. 374, ඒ.ටී. 362, ඒ.ටී. 311, බී.පී.357, එම්.ඒ. 2, බී.පී. 358, ඒ.ටී. 303, බී.පී. 300

සහ බී.පී. 366 යන ඒවාය. අඩුම හානියක් වන 11%, 6% සහ 5% යන ප්‍රමාණයන් නිරීක්ෂණය වී ඇත්තේ පිලවෙලින් බී.පී. 360 (කිරි සමබා), බී.පී 310 සහ බී.පී. 251 ප්‍රභේදයන්ය. ජනතාව වැඩියෙන්ම කෑමට කැමති රසවත් ප්‍රභේද අනුභවයට වෙල්මියන් අඩු කැමැත්තක් දක්වන්නේ ඇයිදැයි යන්න විශේෂයෙන් සොයාබැලිය යුතු සිදුවීමක් යයි සිතේ !!

නම පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල පසුගියදා පැවති කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්ෂික සමුළුව වෙත සරත්වන්ද මහතා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. වී ප්‍රභේද 15 මගින් ලැබූ ප්‍රතිඵල ලේඛනය අනුව වෙල්මියාගේ වැඩි ආකර්ෂණයක් තිබෙන වී ප්‍රභේද තිබෙනාබව විද්‍යානුකූලවම සනාථ වී තිබේ. බතලගොඩ කණ්ඩායමේ මිලුග අරමුණ වී ඇත්තේ එයට හේතුව කුමක්දැයි සොයා යාමයි. නිසිපරිදි බිම් සැකසීම, මියාට සතුරුවෙන විලෝපික සතුන් කුඹුරේ ගැවසෙන පරිද්දෙන් පරිසරය ආරක්ෂාකිරීම හා සැකසීම වැනි ක්‍රමවේදයන් හරහා වෙල්මියා පාලනයට ගොවියා අසමත් වන්නේ නම්, ඔහුගේ ඊළඟ අවධානය යොමුවිය යුත්තේ මෙවැනි පර්යේෂණ තොරතුරු වෙතටය. මියන් බහුලව වෙසෙන වගාබිම්කට යොමුවන්නේ නම් ඔවුන් අකමැති ප්‍රභේදයන් වෙත වැඩිපුර යොමුවීමෙන්ද, වෙල්මියාගේ හානිය වැඩි ප්‍රභේදයක් වුවත් නම් මියන් පිටුදැකීමට ශක්තිමත් පියවර මුල සිටම අනුගමනය කිරීමද වී ගොවියාට යම් සහනයක් ලබාදීමට හේතුවෙනවා ඇත.

පිටපත : සනත් එම්. බණ්ඩාර - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ, ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය, ගන්නොරුව
තාක්ෂණික කරැණු : එස්.ආර්. සරත්වන්ද - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ/ කෘෂි විද්‍යාඥ, වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, බතලගොඩ

පරිගණක නිර්මාණය : ගෝතමී ලියනගේ
 අධීක්ෂණය හා උපදෙස් : ඩබ්.එල් හිරාන් පීරිස් (අධ්‍යක්ෂ - තොරතුරු හා සන්නිවේදන), අයි.එස්.එම් හලිමිදීන් (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ)